نحن نقص عليك احسن القصص (الآية)

تأريخ مقدس

(СВЯЩЕННАЯ ИСТОРІЯ)

ابتدائی مکتبلرنگ ایکنچی، اوچنچی وتورتنچی صنف شاگردلری ایچون تورلی معتبر ومشهور تأریخ کتابلریدن انتخاب قیلنوب تورکستان تورکیسی شیوه سنده ترتیب ایتلمش

ایکنچی طبعی

مرتبی: معلم شاکرجان بن عبدالرحیم جان

ناشری:

تورکستان کتبخانه سی

تکرار طبعی مرتبینه عائددر.

۱۳۳۱ سنه ۱۹۱۳

ТАШКЕНТЪ.
Типо-литографія В. М. Ильина
1913.

بسم الله الرحمن الرحیم

۱) حضرت آدم علیه السلام

بز و بزدن ایلگاری اوتکان کشیلرنڭ بارچه‌سی یوق ایدی.
خدای تعالی ایڭ اول دنیانی وآنده بار نرسه‌لرنی خلق قیلدی
سوگره حضرت آدمنڭ تنلرینی توپراقدن یاراتدی وجان بیردی،
هم بتون فرشته‌لریگه: (آدمگه سجده قیلنگز!) دیب بیوردی.
فرشته‌لرنڭ بارچه‌سی حضرت آدمگه سجده قیلدیلر. (ابلیس) شیطان
فرشته‌لرنڭ الوغی ایدی، یالغوز اول حسد قیلوب سجد قیلمادی.
شونڭ اوچون ملعون بولوب الله تعالی‌نڭ درگاهیدن قوولدی.
بوندن سوگره الله تعالی حضرت آدمنڭ خاتونلری حضرت (حوا)نی
یاراتدی، ایکیلرینی بر برلریگه مهربان قیلدی وجنتدن اورن بیردی.
لکن بر درختگه تیگماسلک‌لرینی تنبیه قیلدی.
شیطان حضرت آدمگه دشمن بولوب قالغان ایدی. بر وقت جنتگه
کیردی، حضرت حوانی هر تورلی یالغان سوزلر ایله آلداب، اول
درختنڭ میوه‌سیدن ییدردی. حضرت حوا حضرت آدمگه ییدردیلر.
شونڭ اوچون الله تعالی بولارنی جنتدن چیقاروب یر یوزیگه
توشوردی. حضرت آدم (هندستان) طرفیگه، حضرت حوا (جده)گه
توشدیلر. آدم علیه السلام کوب یغلادیلر وگناهلریگه توبه قیلدیلا

آخرده توبه‌لری قبول بولوب، (مکه) طرفیده حضرت حوا ایله کورشدیلر وبرگه ترکلك قیلدیلر. بر نیچه اوغل. قزلری دنیاگه کیلدی. حضرت آدم آلارگه پیغمبر بولدیلر والله تعالی طرفیدن اون صحیفه کتاب کیلدی. بالالریدن قرق منگ کشینی کوروب منگ یاشلریده وفات بولدیلر. حضرت آدمدن بر یل سوگره حضرت حوا هم وفات بولدیلر.

سؤاللر: کشیلر ایکنگ اوّل بار ایدیلرمی؟ خدای تعالی حضرت آدمنی قای وقت یاراتدی؟ شیطاننگ ملعون بولماغیگه نیمه سبب بولدی؟ سوگره کم یاراتلدی؟ بولار جنّتده کوب وقت توردیلرمی؟ ییر یوزیده حاللری نیمه کیچدی؟ حضرت آدم پیغمبردرلرمی؟ نیچه یل عمر کورگاندرلر؟ حضرت حوا قای وقت. وفات بولدیلر؟

۲) قابل وهابل

حضرت حوانگ توغوشلری ایکی بالادن بولوب، بری اوغل وبری قز بولور ایدی. حضرت آدم اوز شریعتلری بوینچه برنچی دفعه توغولغان اوغل. قزنی؛ کیینگی توغولگان اوغل قزگه نکاحلار ایدیلر. (قابل) دیگان اوغللری راضی بولمادی واوزی ایله بر توغولگان (اقلیما) اسملی سنگلسی‌نی اینیسی (هابل)گه بیرماسدن اوزی آلماکچی بولدی. آدم علیه‌السلام قابل ایله هابلگه: (ایکاوگنز الله تعالی‌گه قربانلك قیلنگز. قایسنگزنگ قربانگز قبول بولسه اقلیمانی آنگا بیرورمن) دیدیلر. ایکاوی قربانلك قیلدی، هابلنگ قربانی قبول بولدی. قابل اچغلانوب هابلنی اولدروب توپراقغه کومدی واقلیمانی آلوب قاچدی. بو حال ایله قابل الله تعالی‌گه وآتاسیگه گناهلی بولدی،

سؤاللر: حضرت آدمنگ اوغل قز اویلانتورشلری قی طریقه ایدی؟ قابل نیمه اوچون هابلنی اولدردی؟ قابل کمگه گناهلی بولدی؟

۳) حضرت شیث علیه‌السلام

آدم علیه‌السلامنگ اوغللری ایچنده اینگ عقللی وتدبیرلیکی حضرت شیث علیه‌السلامدرلر. آتالریدن سوگره حضرت شیثگه پیغمبرلك کیلدی وایللیك صحیفه کتاب نازل بولدی. شیث علیه‌السلام اوّل مرتبه قلیچ یاساب قابلنگ بالالری ایله اورشدیلر وکعبهٔ معظمه‌نی اینگ اوّل تاشدن بنا قیلدیلر. (۹۱۲) یاشلریده وفات بولوب (ابی قبیس) تاغگه کومولدیلر.

سؤاللر: حضرت شیث قاندای ایدیلر وقای وقت پیغمبر بولدیلر؟ تریك وقتلریده نیمه اشلر قیلدیلر؟ نیچه یاشلریده وفات بولدیلر·

۴) حضرت ادریس علیه السلام

شیث علیه السلام نڭ وفاتلریدن سوڭ الله تعالی آدم بالالریگه ادریس علیه السلامنی پیغمبر قیلدی· واوتوز صحیفه کتاب بیردی· ادریس علیه السلام کیوم تکوب کیمك وقلم ایله خط یازمك نی اویلاب تاپدیلر بوندن ایلگاریگی کشیلر حیوان تیری‌لریگه اورالوب یورار ایدیلر· حضرت ادریس (۳۶۵) یاشلریده آسمان طرفیگه کوتارلدیلر·

سؤاللر: شیث علیه السلامدن سوڭره کم پیغمبر بولغان؟ ادریس علیه السلام نیمه لرنی اویلاب تاپدیلر؟ آخر یاشلریده نیمه قیلدیلر؟

۵) حضرت نوح علیه السلام

ادریس علیه السلامدن سوڭره آدم بالالری حق یولدن چیقوب بتلرگه عبادت قیله باشلادی· خدای تعالی آلارگه نوح علیه السلامنی پیغمبر قیلوب یوباردی. حضرت نوح خلقنی کوب یللر ایمانگه دعوت قیلدیلر، باری اوزلری‌نڭ (سام)، (حام) و(یافث) دیگان اوچ اوغل‌لری ایله آزراق کشی ایمان کیتوردی· باشقه لرینڭ ایمان کیتورمك لری بریاقده تورسون، پیغمبرلریگه جور وجفا قیلوردیلر· حضرت نوح کوب مأیوس بولوب، آلارگه دعای بد قیلدیلر· الله تعالی دعالرینی قبول قیلوب؛ ایمان کیتورماگانلرنی سوگه آقوزوب یوق قیلمکچی بولدی· هم اوزلرینی ساقلاب قالمك اوچون حضرت نوحنی کیمه یاسامکغه بویوردی· نوح علیه السلام کیمه‌نی بتوردیلر وهر تورلی حیوانلردن برار جفت (بر ایرکاك وبر اورغاچی) دن آلوب، ایمان کیتورگانلر ایله کیمه‌گه چقدیلر· بوندن سوڭره یر یوزینی سو باسدی (طوفان بولدی)، وجانلی نرسه لرنڭ بارچه سینی هلاك قیلدی[1]· کیمه آلتی آیگچه سو اوستیده سوزوب یوردی· سوڭره خدانڭ امری ایله سولر ازایوب کیمه (قافقاز) ده‌گی (جودی) دیگان تاغنڭ اوستیده توختادی·
ارارات

---

۱) حضرت نوحنڭ اوغللریدن فقط (یام) دیگان بری ایمان کیتورماغان ایدی· نوح علیه السلام کیمه‌گه چیقغانلریده یامگه: «سن ایمان کیتور وبز ایله کیمه‌ده اوتور!» دیگانلریده سوزلرینی قبول قیلماغان ایدی· اول هم ایمانسزلر ایله برگه هلاك بولدی·

بونِدن سوڭغی کشیلر حضرت نوح نڭ اوچ اوغللریدن تارقادیلر:
عربلر، فرسلر و روملر سام نڭ، زنجیلر وقاره توسده‌گی وحشی خلقلر
حام نڭ و تورك قبیله لری، قطای، یاپون، چین و منغوللر یافث نڭ
بالالریدرلر. نوح علیه السلام بر مدة‌دن سوڭره (٩٥٠) یاشلریده
وفات بولدیلر و مکهٔ مکرمه‌ده کومولدیلر.

سؤاللر: ادریس علیه السلامدن سوڭره کم پیغمبر بولدی؟ قانچه کشی ایمان کیتوردی؟ حضرت نوح نیمه اوچون کیمه یاساديلر؟ کیمه سوده قانچه یوردی وقایده توختادی؛ طوفاندن سوڭ توغولگان کشیلر کم نڭ نسلندن؟ حضرت نوح نیچه یاشلریده وفات بولدیلر؟

٦) حضرت هود علیه السلام

طوفاندن سوڭره (یمن) طرفیده (احقاف) دیگان ییرده (عاد) اسملی بر قوم پیدا بولدی. بو قوم بلند وکورکام عمارتلر بنا قیلدیلر. لکن طوفان بلاسی اونوتلمی توروب، توغری یولدن ایریلدیلر وبتلرگه تاپندیلر. الله تعالی بولارگه هود علیه السلامنی پیغمبر قیلدی. حضرت هودنڭ نصیحتلری ایله آزگنه کشی ایمان کیتوردی. قالگانلری سوزلریگه قولاق سالماگان ایدی. الله تعالی آلارگه بر قاتیغ شامال یوباروب یوق قیلدی: هود علیه السلام ایمان کیتورگان کشیلر ایله بر ییرگه چیقوب ایسان قالدیلر.

سؤاللر: طوفاندن سوڭره قایسی قوم پیدا بولدی؟ بو قوم نیمه لر قیلدی؟ پیغمبرلری کم؟ قوملریدنڭ بارسی ایمان کیتوردیمی؟ هود علیه السلام قوتولدیلرمی؟

٧) حضرت صالح علیه السلام

عاد قومیدن سوڭره (حجاز) ایله (شام) آراسیده پیدا بولغان (ثمود) قومی هم حق یولدن چیقدی و الله تعالی‌گه گناهلی بولدی. الله تعالی بو قومگه حضرت صالح نی پیغمبر قیلوب یوباردی. صالح علیه السلام قوملرینی یگرمه یلگچه ایمانگه چاقردیلر. هم قوملری سوراغان اوچون تاش ایچیدن بر بوغاز تیوه چیقاردیلر. اول تیوه بالا توغدی. بو معجزه نی کوروب بعضی کشی ایمان کیتوردی. باشقه لری موڭا اشانمادیلر (جادو قیلدی) دیدیلر و تیوه نی اولدردیلر تیوه‌نڭ بالاسی، آناسی چیقغان تاش ایچیغه کیروب یوق بولدی.

صالح ایمان کیتورغانلر ایله مکهٔ مکرمه‌گه باردیلر، وقالغان عمرلرینی اول ییرده اوتکاردیلر.

سؤاللر: حضرت صالح قایسی قومگه پیغمبر بولدیلر؟ صالح علیه السلام قوملرینی نیچه یل ایمانگه چاقردیلر، قندای معجزه کورساتدیلر؟ قوملری ایمان کیتوردیلرمی؟ ایمان کیتورماغانیگه نیمه بولدی؟ حضرت صالح قایده باردیلر؟

۸) حضرت ابراهیم علیه السلام

حضرت ابراهیم؛ صالح علیه السلامدن یوزیل سونگره (بابل) دیگان شهرده دنیاگه کیلدیلر. اول وقت بابل اهالیسی یولدزلرگه سجده قیلور ایدیلر. اللّٰه تعالی حضرت ابراهیم نی آلارگه پیغمبر قیلدی واون صحیفه کتاب بیردی. ابراهیم علیه السلام بابل خلقینی هم پادشاهی (نمرود) نی حق دینگه دعوت قیلدیلر وکوب نصیحت لر قیلدیلر. آلار سوزلریگه ایشانمادیلر، نمرود اولوغ اوت یاقدوروب ابراهیم علیه السلامنی آنگا تاشلاتدی. اللّٰه تعالی ساقلاب اوت ضرر قیلمادی. بو معجزه نی کوروب بعضی کشی ایمان کیتوردی. حضرت ابراهیم ایمان کیتورغانلر ایله (سوریه)[۱] طرفیگه کوچدیلر.

سؤاللر: حضرت ابراهیم قایده توغولدیلر، قیسی خلقگه پیغمبرلک قیلدیلر؟ قوملری اشاندیلرمی؟ حضرت ابراهیم قایسی طرفگه کوچدیلر؟

۹) حضرت لوط علیه السلام

ابراهیم علیه السلام ایله کوچکانلر آراسیده عمکلرینینگ اوغلی حضرت لوط هم بار ایدیلر. یولده حضرت لوط ابراهیم علیه السلامدن آیریلوب، (سدوم) خلقینی دعوت قیلشگه کیتدیلر. بو قوم دینسز وعاصی ایدیلر هم کوب یمان بوزوق اشلر قیلوردیلر. حضرت لوط قوملریگه نصیحت قیلدیلر، آلار قبول قیلمادی. اللّٰه تعالی آلارنینگ اوستیگه تاشلر یاغدروب هلاک قیلدی هم زلزله بولوب یورتلری آست اوستیگه ایلاندی. لوط علیه السلام جماعتلری ایله آندن ایلگاری بو ییردن چیقوب ابراهیم علیه السلام‌نینگ یانلریگه باردیلر.

سؤاللر: سدوم خلقیگه کم پیغمبر بولدی؟ بو خلق قندایدر، ایمان کیتوردیلرمی؟ لوط علیه السلام بو بلادن قندای قوتولدیلر؟

---

۱) سوریه دیب حاضرده قدس، بیروت کنعان، شام، اریحا یافه و نابلیس شهرلریدن عبارت بولغان برقطعهٔ مقدسه‌نی ایتیلور.

١٠) حضرت اسماعیل علیه السلام

ابراهیم علیه السلام سوریه ده حقنی تانوتمك ایله مشغول ایدیلرکه، الله تعالی حضرت ابراهیمگه: (سز بر الوغ قومنك آتاسی بولورسز. اول قوم منگ قاشمده مقبول بولور وبو یپرلر آلارگه بیرلور). دیدی. امّا بر نیچه وقت اوتدی، ابراهیم علیه السلام نگ خاتونلری (ساره)دن بالا بولمادی. شول سببلی حضرت ساره انصاف قیلوب (هاجر) دیگان چوریلرینی ابراهیم علیه السلامگه بیردیلر آندن اسماعیل علیه السلام توغولدیلر. بونگا ساره نگ طاقتلری قالمادی ناچار ابراهیم علیه السلام هاجر ایله حضرت اسماعیلنی مکه‌گه ایلتوب قویدیلر، اول وقت مکه اطرافیده (جرهم) دیگان بر قبیله عرب بار ایدی. حضرت اسماعیل الوغایدیلر. جرهمی لر ایله برگه توردیلر. والاردن قز آلوب اویلاندیلر. آتا تللری (عبرانیچه) ایدی آنی اونتوب عربچه سویلاشدیلر. سوگره حضرت ابراهیم الله تعالی نگ امری ایله مکه‌گه کیلوب، حضرت اسماعیل ایله برگه کعبهٔ معظمه نی یاڭیدن بنا قیلدیلر. سوگره وفات بولدیلر. قبر شریفلری قدس‌گه یقین (خلیل الرحمن) دیگان یپرده در. اسماعیل علیه السلام (شام) طرفنده‌گی (عمالقه) هم (یمن) خلقیگه پیغمبر بولدیلر وقوملرینی ایلاٰه یلگچه ایمانگه دعوت قیلدیلر. سوگره بالالری کوپایوب عمالقه خلقینی تورغان یپرلریدن قولاب چیقاردیلر. حضرت اسماعیل نگ اولادلرینی (عرب مستعربه) دییلور والوغ اوغللری (قیدار)؛ (قریش قبیله سی) هم بزنگ پیغمبرمز (محمد علیه السلام) نگ بابالریدر. حضرت اسماعیل (١٣٤) یاشلریده وفات بولدیلر قبرشریفلری (حجر) دیگان یرده در.

سؤاللر: سوریه ده الله تعالی حضرت ابرهیمگه نیمه دیدی؟ ابراهیم علیه السلام نگ بالالری بار ایدی می؟ حضرت اسماعیل قایده الوغایدی لر؟ کعبه نی کم بنا قیلدی؟ قبرلری [illegible]ده؟ اسماعیل علیه السلام قایسی خلقغه پیغمبر بولدیلر، اولادلرینی نیمه دییلور؟ قیدار کمنگ باباسی؟ حضرت اسماعیل نیچه یاشلریده وفات بولدیلر، قبرلری قایده؟

١١) حضرت اسحاق علیه السلام

هاجردن حضرت اسماعیل توغولغانلریگه حضرت ساره کوب مأیوس بولغان ایدیلر. الله تعالی حضرت ساره‌گه مرحمت قیلدی اون اوچ یلدن سوگره توقسان یاشگه یتکانلریده اسحاق علیه السلامنی

توغدیلر. اسحاق علیه السلام ابراهیم علیه السلام نڭ وفاتلریدن سوڭره اورنلریده پیغمبر بولدیلر. (۱۲۰) یاشگه یتکونچه پیغمبرلك ایله مشغول بولوب وفات بولدیلر. قبر شریف لری خلیل الرحمن ده آتالری یانلریده در.

سؤاللر: حضرت ساره دن هیچ باله توغولمادیمی؟ اسحاق علیه السلام قایده پیغمبر بولدیلر، نیچه یاشلریده وفات بولدیلر؟ قبرلری قایده؟

۱۲) حضرت یعقوب و یوسف علیهما السلام

اسحاق علیه السلام نڭ (عیص) و (یعقوب) اسملی ایکی اوغل لری بار ایدی. عیص اسماعیل علیه السلام نڭ قزلرینی آلدی وکوب بالالری بولوب، شام ولایتیگه ایگا بولدیلر. حضرت یعقوب ایسه کنعانده آتالری اسحاق علیه السلامنڭ وفات لریدن سوڭره اورنلریگه پیغمبر بولدیلر. اون ایکی اوغللری دنیاگه کیلدی: آلارنڭ ایچندن ایڭ زیاده حضرت یوسفنی سویار ایدیلر. چونکه حضرت یوسف یخشی خلق لك ونهایتده کورملك ایدیلر. یوزلریده نورشعله اولار ایدی وبر الوغ ذات بولشلری یوز وکوزلریدن معلوم ایدی. آغالری بونڭ اوچون حضرت یوسفنی سویماس ایدیلر. حتّی برکون حضرت یوسف ایله قرگه چیقوب، اول کشینی بر قدوقغه تاشلادیلر. ویالغاندن یغلاب کیلوب: (یوسفنی بوری ییدی) دیدیلر. (اول وقت حضرت یوسف اون سکز یاشده ایدیلر).

اوچ کوندن سوڭره مصرگه کیتوب یاتکان برکاروان اول قدوقنڭ یاقینیگه کیلوب، آندن سو تارتدی وسو ایله حضرت یوسفنی هم تارتوب چیقاردی. شول حالده آغالری کیلوب: (بو باله بزنڭ قاچورغان قلیمز ایدی) دیب حضرت یوسفنی آزگنه آقچه‌گه اول کاروانگه ساتوب کیتدیلر. کاروان حضرت یوسفنی مصرگه آلوب باردی ومصر پادشاهی (فرعون) نڭ وزیری (عزیز) گه ساتدی. عزیزنڭ هیچ بالاسی یوق ایدی حضرت یوسف نڭ حرکتلری خوش کوروب خاتونی (زلیخا) گه: (یوسفنی یخشی تربیه قیل!) دیب تاپشوردی. زلیخا حضرت یوسفگه عاشق بولدی. یوسف علیه السلام قبول قیلماغان ایدیلر، زندانگه قاماتدیردی. زندانده ایکی کشی بار ایدی؛ بری فرعون نڭ شربتچیسی ینه بری نوایی ایدی. آلار برتوش کوروب تعبیرین حضرت یوسفدن سورادیلر

حضرت یوسف: «بریگز زنداندن چیقوب اوّلگی ایشده بولورسز وبریگز آسیلورسز» دیدیلر. تعبیرلری توغری کیلدی: شربتچی زنداندن چیقوب ینه پادشاهنگ خذمتیده بولدی، نوای آسیلدی. یتی یلدن سوڭره پادشاه بر توش کوردی، هیچ کشی تعبیرین بلمادی. شو وقت شربتچی حضرت یوسفنی ایسگه آلدی وزندانگه باروب پادشاهنگ توشینی سویلادی. پادشاه توشیده یتی سیمز سیگرنی یتی آروق سیگر یوتکانینی کورغان ایدی، حضرت یوسف: «بو توش یتی یل توقلق بولوب، سوڭره یتی یل قاتیغ قحطلك یعنی آچلك بولماغیگه اشارت قیلور». دیدیلر. شربتچی قایتوب بو تعبیرنی پادشاهگه سویلادی. پادشاه ممنون بولوب حضرت یوسفنی زنداندن چیقاردی. بو وقتلرده عزیز وفات بولغان ایدی، آنڭ اورنیگه حضرت یوسفنی وزیر قیلدی وزلیخانی هم آلوب بیردی. یوسف علیه السلام غلّه‌لرده برکت بولغان اوّلکی یتی یلده؛ قحطلك یللری اوچون آرتوق غله لرنی انبارلرگه سالا باردیلر. سوڭره قحطلك یللری کیلغان ایدی، بو غلّه لر مصر اهالیسیدن باشقه اطرافدن کیلگان کشیلرگه هم ساتلدی.

قحطلك سوریه ولایتیده هم بولوب، یعقوب علیه السلام اون اوغللرینی غله آلوب کیلمك اوچون مصرگه یوباردیلر. و«بنیامن» اسملی برکچیك اوغلی‌لرینی اوزخذمتلریده آلوب قالدیلر. آلار مصرگه باروب، یوسف علیه السلامنڭ حضورلریگه کیردیلر. حضرت یوسف آغالرینی تانیدیلر، آلار حضرت یوسفنی تانیمادیلر. یوسف علیه السلام آغالری ایله یات کشیدك سویلاشدیلر وحرمتلر قیلدیلر، هر برلریگه غله لر بیردیلر، بنیامنگه هم آتاب غله بیردیلر؛ «ینه کیلغانگزده اول اوکاڭزنی هم آلوب کیلگز اگر آلوب کیلماساڭز غله بیرماسمن» دیب آغالرینی کنعانگه جوناتدیلر. آغالری ایکنچی دفعه ینه مصرگه باردیلر واوزلری ایله برگه بنیامننی هم آلوب باردیلر. حضرت یوسف بنیامننی حیله ایله آلوب قالدیلر. آغالری التجا قیلوب سوراسه‌لر هم بیرمادیلر. آلار قایتوب آتالریگه بو واقعه‌نی سویلادیلر. یعقوب علیه السلام صبر قیلدیلر واوغلانلرینی ینه مصرگه یوباردیلر. حضرت یوسف بو دفعه آغالریگه اوزلرینی تانوتدیلر وآتالرینی مصرگه تکلیف قیلوب اوزلرینڭ برکویلاك لرینی بیریب یوباردیلر. یعقوب علیه السلام حضرت یوسفدن آیرلغاندن سوڭره یغلی کوزلری کور بولغان ایدی، کویلاكنی اسکاب یوز وکوزلریگه سورتدیلر. کوزلری آچیلدی سوڭره مصرگه

باردیلر آنده اَولادلری ایله اون یتّی یل تورغانلریدن سوڭره وفات بولدیلر.
اوز وصیتلری ایله جسدلرینی کنعانگه ایلتوب آتالری اسحاق علیه
السلام نڭ یانلریگه کومدیلر. آندن (۵۴) یل سوڭره (۱۱۰) یاشلریده
یوسف علیه السلام هم وفات بولدیلر.

سؤاللر: اسحاق علیه السلام نڭ بالالری بار ایدیمی؟ عیص کم ایله اویلاندی؟ حضرت یعقوب قایده پیغمبر بولدیلر؟ نیچه اوغللری بار ایدی؟ قایسی اوغللرینی یخشی کورار ایدیلر؟ نه اوچون؟ حضرت یوسف وآغالری حاللریدن نه لر بیلورسز سویلاڭز؟..... یعقوب علیه السلام حضرت یوسفنی قای وقت کوردیلر، نیچه یاشلریده وفات بولدیلر، قایده کوملدیلر؟ حضرت یوسف قچان وفات بولدیلر؟

۱۳) حضرت ایوب علیه السلام

ایوب علیه السلام عیصنڭ اَولادندن ایدیلر. شام طرفنده کوب
مال وجایلری بار ایدی. اوزلری نهایتده بای ایدیلر هم اول طرفگه
پیغمبر ایدیلر. سوڭره الله تعالی ایوب علیه السلامنی سناماکچی
بولدی، مال وجایلرینی قوللریدن چیقاروب اوزلریگه بردرد بیردیکه،
تنلری تیشیلیب قورتلر پیدا بولدی. حضرت ایوب بولارنڭ بارچه سیگه
صبر قیلدیلر والله تعالیگه عبادتلرینی زیاده قیلدیلر. سوڭره الله
تعالی شفا احسان قیلدی مال وجایلرینی ایکی برابر آشوروب بیردی.
حضرت ایوب توقسان یل عمر کورغانلریدن سوڭره وفات بولدیلر
وفاتلریدن سوڭره «بشر» دیگان اوغللری اورنلریده پیغمبر بولدی

سؤاللر: ایوب علیه السلام کم وقایده پیغمبر بولدیلر؟ الله تعالی حضرت ایوبنی نه طریقه سنادی؟ حضرت ایوب توزالدیلرمی؟ نیچه یاشده وفات بولدیلر؟ اورنلریده کم پیغمبر بولدی؟

۱۴) حضرت شعیب علیه السلام

شعیب علیه السلام (مدین) و (ایکه) خلقلریگه پیغمبر بولدیلر
وقوملریگه تاتلی تل واثرلك سوزلر ایله کوب نصیحتلر قیلدیلر.
آلارگه حق دیندن نصیب بولمادی. الله تعالی مدین خلقینی بر قاتیغ
تاوش ایله، ایکه خلقینی اوت ایله هلاك قیلدی. شعیب علیه السلام
ایمان کیتورغان کشیلر ایله مکه‌گه باردیلر. آنده عبادت ایله مشغول
بولوب، ایکی یوز یلدن آرتق عمر کورغانلریدن سوڭره وفات بولدیلر.

سؤاللر: حضرت شعیب قایسی خلقغه پیغمبر بولدیلر؟ قوملری ایمان کیتوردیلرمی؟ الله تعالی آلارگه قنداق بلا یوباردی؟ شعیب علیه السلام قایده باردیلر؟

١٥) حضرت موسى وهارون عليهما السلام

حضرت يعقوبنڭ لقبلری (اسرائيل) ايدی. شول سببلی بتون اولادلرينی (بنی اسرائيل) ديبلدی. بنی اسرائيل اون ايكی قبيله وهر قبيله يعقوب عليه السلامنڭ برار اوغللرينڭ اولاديدر. بنی اسرائيل مصرده ايكی يوز يلدن آرتوق توروب کوپايديلر وبراولوغ قوم بولديلر. بو قوم يعقوب ويوسف عليهما السلامنڭ شريعتلريده ايديلر. اما مصرنڭ اصل خلقی (قبطی)لر يولدز وبتلرگه تابنور ايديلر وبنی اسرائيلگه دشمن بولوب، هر ترلی جبر وظلملر قيلورديلر مصر پادشاهی فرعون هم بنی اسرائيلنی آزايتورملك قصدی ايله آلاردن توغولغان ايركك بالالرنی جلادلرگه بيوروب اولدرور ايدی.

شو وقتده حضرت موسى توغولديلر. آتالری بنی اسرائيلدن (عمران) اسملی كشی ايدی. آنالری فرعوننڭ جلادلريدن قورقوب، حضرت موسىنی بر صندوقغه سالوب (نيل) عبارت نهريگه تاشلادی. صندوق فرعوننڭ خاتونی (آسيه)گه اوچرادی. آسيه حضرت موسىگه محبت قيلدی واول كشينی ايموزدرملك اوچون برنيچه سوت آنا كيتوردی. حضرت موسىنڭ آنالری هم سوت آنا بولوب كيلگان ايدی. حضرت موسى اوز آنالريدن باشقه هيچ كشينی ايمماديلر. اوشبو طريقه حضرت موسى اوز آنالری بغرنده وفرعون سراييده يخشی تربيه كوروب الوغايديلر، هم اوزلرينی قايسی قومدن وقبطيلرنی كم ايكانلرينی آنالريدن يخشی اورگانديلر. بركون مصرده بر كوچهدن كيتوب باتكانلريده بر قبطی بنی اسرائيلدن براونی حقارت قيلوب تورگانينی كورديلر وغيرتلريگه چداماسدن. باروب اول قبطيگه مشت سالديلر. قبطی اولدی. حضرت موسى بواشلری اوچون قورقوب. فرعوننڭ سراييگه بارماسدن (مدين) طرفيگه كيتديلر. آنده شعيب عليه السلامنڭ قزلرينی آلوب اون يلگچه تورديلر. سوڭره اوی ايچلرينی آلوب مصرگه قايتديلر. يولده (طورسينا) تاغيگه كيلگان وقت الله تعالى ايله سويلاشديلر. هم پيغمبرلك كيلهدی وبرادرلری حضرت هارون ايله ايكاولريگه فرعونی ومصر خلقينی دينگه دعوت قيلشگه امر بولدی. موسى عليه السلام مصرگه بارغانلريدن سوڭره حضرت هارونني آلوب. فرعوننڭ سراييگه بارديلر، آنی دينگه دعوت قيلديلر وعصالرينی يبرگه تاشلاديلر. برالوغ اژدر (ايلان) بولوب حركت قيلا ...

تابع جادوگرلرنی یغدروب جادو قیلدردی. موسی علیه السلام عصالرینی یېرگه تاشلادیلر، اژدر بولوب، جادوگرلرنینگ جادو ایله قیلغان نرسه‌لرینی یوتدی، قوللریگه آلدیلر ینه عصا بولدی. جادوگرلر مونی معجزه ایکانلکیگه اشانوب ایمان کیتوردیلر. فرعون قبول قیلمادی. لکن بنی اسرائیلنی مصردن آلوب کیتمکلریگه راضی بولدی. حضرت موسی برکیچه بنی اسرائیلنی مصردن چیقاروب، کون چیقار طرفیگه یوردیلر و (سویش دینگزی) نینگ یاقه‌سیگه کیتوروب، عصالرینی سوگه اوردیلر، آندن اون ایکی یول آچیلدی. هر قبیله برار یولدن یوردیلر. فرعون بنی اسرائیلنی مصردن چیقارغانیگه اوکندی وعسکرلری ایله قوالاب کیلوب، بولارنینگ آرقه‌سیدن سوگه کیردی. الله تعالی نینگ قدرتی ایله بنی اسرائیل سلامت سوننگ او طرفیگه چیقدی، وفرعون عسکری ایله سوغه غرق بولدی. سونگره حضرت موسی کنعانگه یورمکچی بولدیلر. بنی اسرائیل اوطرفده‌گی خلقدن قورقوب بارمکنی قبول قیلمادی. شول سببلی الله تعالی بولارگه غضب قیلدی وشام (چول) لریده قرق یل سرگردان قیلدی. الله تعالی طرفیدن اوزلریگه برکتاب بیرملاغی وعده قیلنغانیدن موسی علیه السلام اورنلریگه حضرت هاروننی قویدیلر واوزلری طورسینا تاغیگه باروب. قرق کون عبادت قیلدیلر والله تعالی ایله سویلاشدیلر. آنده (تورات) شریف نازل بولدی. حضرت موسی قایتوب کیلگونچه بنی اسرائیلدن (سامری) اسملی برکشی آلتوندن بر بوزاغونینگ صورتینی یاساب. بنی اسرائیلنی آنگا سجده قیلدرغان، حضرت هارون نصیحت قیلسه‌لر هم هیچ برلری قبول قیلماغان ایدی. موسی علیه السلام کیلوب بنی اسرائیلگه نهایتده غضبلاندیلر وسامریگه لعنت اوقوب. صورتنی دینگزگه آتدیلر. سونگره آلارگه تورات شریفنی اورگاتدیلر. قرق یل تمام بولماغیگه آزگنه وقت قالغان ایدیکه، هارون علیه السلام وفات بولدیلر. اون بر آیدن سونگره موسی علیه السلام هم وفات بولدیلر واورنلریگه یوسف علیه السلامنینگ نسلیدن حضرت یوشعنی خلیفه قیلوب کیتدیلر.

سؤاللر: بنی اسرائیل کیم؟ نیچه قبیله؟ قایده اولتورگنلر؟ [illegible] مصرده ایدیلر؟ قبطیلر قیسی خلق؟ قبطیلرنی
وفرعوننی بنی اسرائیلگه معامله لری قندای [illegible]
وقیلمان اشلریدن سویلاکز؟ حضرت موسی
فرعون قچان اولدی؟ بنی اسرائیل نیمه
نازل بولدی؟ حضرت موسی طوردن کیتدی؟
هارون وموسی قچان وفات بولدیلر؟
[illegible]ت موسی نینگ توغو شهریدن [illegible]
[illegible] کیتدی؟ فرعون ایمان کیتوردیمی؟
[illegible] لریده سرگردان بولدی؟ تورات قچان
[illegible] اسرائیلده قندای واقعه بولدی؟ حضرت

۱۶) حضرت یوشع علیه السلام

یوشع علیه السلام اوچ کوندن سوڭره بنی اسرائیلنی اول چولدن چیقاروب (شریعه) نهرینڭ کناریگه کیتوردیلر. اول نهرده کوپروك وکیمه بولماسه هم معجزه ایله بنی اسرائیلنی سونڭ اوطرفیگه اوتکاردیلر و (اریحا) شهرینی قولگه آلوب، بنی اسرائیلنی آتا یورتلریگه یتکوردیلر. حضرت یوشع یگرمه سکز یل قوملرینڭ اشلریگه قراغانلریدن سوڭره وفات بولدیلر. بو کشیدن سوڭره برنیچه کشیلر حاکم بولوب اوتدی، آخرگیسی (اشموئیل) علیه السلام ایدیلر.

سؤاللر: بنی اسرائیلنی کم چولدن چیقاردی؟ حضرت یوشع قچان وفات بولدیلر؟ بو کشیدن سوڭره بنی اسرائیلنی کم اداره قیلدی؟

۱۷) حضرت داود علیه السلام

اشموئیل علیه السلامنڭ حکومتلریگه اون بریل اوتکاندن سوڭره بنی اسرائیل عمالقه خلقیدن اوچ آلمك اوچون اورشمك بولدیلر واوز ایچلریدن برکشینی پادشاه قیلوب قویمکلرینی حضرت اشموئیلدن اوتندیلر. اول کشی (طالوت) دیگاننی سایلاب پادشاه قیلدیلر. طالوت بنی اسرائیلدن عسکر یغوب فلسطین طرفیگه عمالقه‌نڭ اوستیگه یوردی. عسکری ایچندن حضرت (داود) عمالقه باشلغی (جالوت)نی اولدرغان ایدیلر، بنی اسرائیل عمالقه عسکریگه غالب بولدی. شول سببلی حضرت داود بنی اسرائیل آراسیده مشهور بولدیلر. کوندن کونگه قدر واعتبارلری آرتدی، طالوتنڭ وفاتیدن سوڭره اوزلریگه برقبیله بنی اسرائیل تابع بولدی. اشموئیل علیه السلامنڭ وفاتلریدن سوڭره پیغمبرلك کیلدی، قالغان قبیله‌لر هم تابع بولوب، داود علیه السلامنی اوزلریگه پادشاه قیلدیلر والله تعالی طرفیدن (زبور) شریف نازل بولدی. داود علیه السلام (قدس) شریفنی آلوب پایتخت قیلدیلر. (حلب)، (نصیبین) شهرلرینی، (عمان) و (ارمنستان) ولایتلرینی اوزلریگه قراتوب، قرق یل پادشاه وپیغمبر بولوب توردیلر ویتمش یاشلریده وفات بولوب (رمله)ده کومولدیلر.

سؤاللر: بنی اسرائیل اشموئیل علیه السلامدن قیمه‌نی اوتندیلر؟ کمنی پادشاه قیلدیلر؟ حضرت داود قیسی ایشدن مشهور بولدیلر؟ نیچك پیغمبر وپادشاه بولدیلر؟ حضرت داودگه قایسی کتاب کیلدی؟ پایتختلری قایسی شهر؟ نیچه یل پادشاه بولدیلر؟ نیچه یاشلریده وفات بولدیلر؟

۱۸) حضرت سلیمان علیه السلام

داود علیه السلامدن سوڭره اوغللری سلیمان علیه السلام آتالری اورنیده پادشاه بولدیلر هم پیغمبرلك کیلدی وقدس شریفده داود علیه السلام باشلاغان (بیت المقدس) اسملی عبادت خانه نڭ قالغانینی یتی یلده اشلاب بتکاردیلر. اوشال وقتلرده بولغان حکمدارلر سلیمان علیه السلامغه اطاعت قیلدی. حضرت سلیمان قوشلرگه وحیوانلرگه سوزلرینی یورکوزدیلر وقرق یل پادشاه بولوب، آلتمش یاشلریده وفات بولدیلر. اورنلریغه اوغللری پادشاه بولدی

سؤاللر: داود علیه السلامدن سوڭره کم پادشاه بولدی؟ سلیمان علیه السلام قندای اشلر قیلدیلر، نیچه یل پادشاه بولدیلر. قچان وفات بولدیلر؟

۱۹) حضرت الیاس علیه السلام

سلیمان علیه السلام نڭ اوغللریغه باری ایکی قبیله اطاعت قیلدی، قالغان اون قبیله باشقه کشینی پادشاه قیلوب (اسرائیلیه) آتالدیلر. دتوغری یولدن چقوب «بعل». اسملی بر بتگه تاپندیلر. الله تعالی بولارگه الیاس علیه السلامنی یوباردی. حضرت الیاس کوب وعظ، نصیحتلر قیلدیلر. قوملری اشانمادیلر ونهایتده کوب اذا وجفا قیلدیلر، حضرت الیاس بولارنڭ ایچلریدن چقوب کیتدیلر. الله تعالی بولارنڭ مملکتیدن برکتنی آلدی ویامغور یاغماسدن قحطلك بولدی آخرده قوملری حضرت الیاسنی تاپوب سوزلرینی قبول قیلدیلر. مملکتلریغه برکت کیردی. سوڭره ینه کافر بولدیلر. حضرت الیاس امیدلرینی اوزوب، الله تعالی نڭ رخصتی ایله ینه قوملرینڭ ایچیدن چقوب کیتدیلر.

سؤاللر: الیاس علیه السلام قایسی قومگه پیغمبر بولدیلر؟ قوملری اشاندیلرمی؟ بولارگه قندای بلا کیلدی؟ قچان برکت کیردی؟ حضرت الیاس نه اوچون ینه قوملرینی تاشلاب کیتدیلر؟

۲۰) حضرت الیسع علیه السلام

الیاس علیه السلامدن سوڭره حضرت الیسع بو قومگه وعظ ونصیحت قیلوردیلر سوڭره اوزلریگه پیغمبرلك کیلدی وکوب وقت قوملرینی توغری یولگه سالمقغه حرکت قیلدیلر. آلار سوزلرینی

قبول قیلماد یلر وهر وقت بربرلری ایله نزاع قیلشور ایدیلر. سوڭره الله تعالی غضب قیلدی وبولارنڭ اوستیگه «آثوریه» اسملی بر دولتنی کیتوردی. بوندن سوڭره «اسرائیلیه»لر اصلا مستقل بولوب یاشی آلماد یلر.

سؤاللر: الیاس علیه السلام دن سوڭره کمگه پیغمبرلك کیلدی؟ بنی اسرائیل سوزلرینی قبول قیلدیلرمی؟ بولارگه قنداى بلا کیلدی؟

٢١) حضرت یونس علیه السلام

یونس علیه السلام آثوریلرنڭ پایتختی بولغان «نینوا» شهری نڭ اهالسیگه پیغمبر بولوب، قوملرینی حق دینگه دعوت قیلدیلر. بر ایکی کشیدن زیاده ایمان کیتروچی بولمادی. حضرت یونس خفه بولدیلر. الله تعالی دن رخصتسز اچیغ ایله شهردن چقدیلر و «دجله» سوینڭ یاقه سیگه باروب، یورمکچی بولوب تورغان کیمه گه توشدیلر. کیمه یورملك بولوب حرکت قیلغانده اورنیدن قوزغالمادی. کیمه چی: «ایچیمزده برگناهلی کشی بار ایکان، شونڭ اوچون کیمه یورمای تورادور» دیب، قرعه تاشلادی، قرعه حضرت یونس نی کورساتدی. یونس علیه السلام الله تعالی دن رخصتسز قوملرینی تاشلاب چیققان اوچون کناهلی بولغانلرینی بلوب، اوزلرینی سوغه آتدیلر. اول کشینی بر اولوغ بالق یوتدی. یونس علیه السلام توبه قیلدیلر، توبه لری قبول بولوب: بالق سونڭ کناریگه چیقاروب قویدی.

حضرت یونس نینوادن چققانلریدن سوڭره کوب وقت اوتماسدن، کوکده بر قاره بولوت کورینه باشلادی. شهر خلقی اوزلریگه الله تعالی غضب قیلگانینی بلدیلر و یونس علیه السلامنی قدیروب تاپدیلر وحرمت ایله شهرگه کیتروب، برنیچه وقت کورساتکان یوللریده عمل قیلدیلر.

سؤاللر: یونس علیه السلام قایسی خلققه پیغمبر بولدیلر؟ آلار ایمان کیتوردیلرمی؟ حضرت یونس نیمه اوچون شهردن چقدیلر وقایده باردیلر؟ اوزلرینی نیمه اوچون سوگه آتدیلر؟ سودن قچان چقدیلر؟ حضرت یونس شهردن چیقغانلریدن سوڭره شهرده قاندی واقعه بولدی؟

٢٢) اشعیا وارمیا علیهما السلام

حضرت سلیمان نڭ اولادلریگه تابع بولغان ایکی قبیله «یهودیه» آتالدیلر وبرنیچه یللر حق یولدن آیریلمادیلر. فقط سوڭغی یللرده بعضی بر بوزوق اشلر قیله باشلادیلر. قدس شریفده ظهور قیلغان

«اشعیا» علیه السلام نڭ نصیحتلریگه قولاق سالماديلر واول مبارك ذاتنی پچاق ایله اوروب شهید قیلدیلر. اشعیا علیه السلامدن سوکره حضرت ارمیا هم قدس شریفده پیغمبر بولدیلر و سوزلری قبول بولنماگاندن سوکره آرالریدن چیقوب، بر طرفده عبادت ایله مشغول بولدیلر.

سؤاللر: یهودیه‌لر کم؟ قایسی دیننده؟ پیغمبرلری نڭ سوزلرینی قبول قیلدیلرمی؟ شعیا علیه السلامدن سوکره کم پیغمبر بولدی؟ قانداي اشلر قیلدیلر؟

٢٣) دانیال وعزیر علیهما السلام

سوڭغی یللرده آثوریه دولتی ایکیگه بولندی. بری «کلدانیه» دولتی آتالوب، پایتختلری بابل شهری و پادشاه‌لری «بخت نصر» اسملی برکشی ایدی. یهودیه‌لرنڭ گناهلرینڭ شوملغیدن الله تعالی اوشبو بخت نصرنی آلارنڭ اوستیگه کیتوردی. بخت نصر قدس شریفنی اوتگه یاقدردی. بیت المقدسنی بوزدروب خراب قیلدی وتورات شریفنڭ بار نسخه‌سینی یاندردی. بنی اسرائیلنڭ الوغلرینی (بولار ایله حضرت دنیال وعزیر علیه السلامنی هم) باغلاتوب اسیر قیلوب بابلگه کیتوردی. بنی اسرائیل اطرافگه قاچوب جان ساقلاب قالدیلر. بوندن سوکره یهودیه‌لر مستقل بولوب یاشی آلمادیلر. ایرانده پیدا بولغان «کیانیان» دولتی قرق توقوز یلدن سوکره کیلوب بابلنی آلدی، کلدانیه دولتینی اورته‌دن کوتاردی واسیرلرنی قوتقاروب اوزیگه بنی اسرائیلنی تابع قیلدی. بنی اسرائیل قدسده بیت المقدسنی یڭیدن بنا قیلدیلر. عزیر علیه السلام تورات شریفنی یاد بلور ایدیلر. آنی یڭیدن ترتیب قیلدیلر.

سؤاللر: الله تعالی بنی اسرائیلنڭ [illegible] کیتوردی؟ بخت نصر [illegible] قیلدی؟ بوندن سوکره یهودیه دولتی مستقل [illegible] آلدیمی؟ [illegible] قدس شریف یڭیدن بنا بولندیمی؟ تورات شریفنی کم یڭیدن ترتیب قیلدی؟

٢٤) حضرت زکریا علیه السلام

حضرت زکریا علیه السلام سلیمان علیه السلامنڭ اروغلری، بیت المقدسنڭ رئیس روحانیسی و بنی اسرائیلنڭ پیغمبری ایدیلر. اوزلری بیت المقدسده تورات شریف یازار وقربانلك سویور ایدیلر. خاتونلری (ایساغ) بالا توغماس ایدی. آنڭ (حنه) دیگان همشیره‌سی (مریم) اسملی بر قز توغوب آنی یاش وقتیدن مسجدگه نذر قیلوب

بیت المقدسگه کیتورگان ایدی. زکریا علیه السلام حضرت مریمنی ایساغگه بیردیلر. ایساغ یخشی تربیه قیلوب کاتته قیلدی. سوڭره زکریا علیه السلام بیت المقدسده خاص بر حجره سالدرگان ایدیلر، حضرت مریم اول حجره‌ده عبادت ایله مشغول بولدیلر. یانلریگه غیر کشی کیرماس ایدی.

زکریا علیه السلام قارتایدیلر، ساچ وساقاللری آقاردی واوزلریدن سوڭره اورونلرینی توتادرگان اولادلری بولمادی، خاتونلری هم بالا توغادرگان وقتدن اوتدی. شول سببلی حضرت زکریا کوب قایغورار ایدیلر. برکون حضرت جبرائیل (فرشته) حضرت زکریاگه کیلوب (یحیی) اسملی اوغللری بولماغینی خبر قیلدیلر وعیسی علیه السلامنڭ دنیاگه کیلشلرینی هم بلدردیلر. سوڭره جبرائیل علیه السلام حضرت مریمنڭ یانلریگه باروب یاقه‌لریدن دم اوردیلر، درحال اول کشی حامله بولدیلر. ایکی اوّل ایساغ حضرت یحیی‌نی توغدی وآلتی آیدن سوڭره حضرت مریم عیسی علیه السلامنی توغدیلر. یهودیلر حضرت مریمنی ایرسز توغقانلرینی کوروب عیبلی باشلادیلر. شول وقت حضرت عیسی بشیکده توروب: (تحقیق من الله تعالی‌نڭ قلی من منکا کتاب یباردی ومنی پیغمبر قیلدی وهر ییرده بولسام منی مبارك قیلدی،......) دیدیلر بو سوزنی یهودیلر ایشتوب حضرت مریمگه تیگمادیلر، امّا زکریا علیه السلامدن قاتیغ شبهه‌لاندیلر ویوز یاشلریده شهید قیلدیلر. حضرت مریم عیسی علیه السلامنی آلوب عمك زاده‌لری (یوسف نجار) ایله مصرگه کیتدیلر. اون ایکی یل اول ییرده توردیلر. سوڭره حضرت عیسی ایله قدس طرفیگه قایتوب (ناصریه) دیگان قشلاقده توردیلر.

سؤاللر: حضرت زکریا کم ایدیلر؟ حضرت مریم کم، وقایده کاتته بولگانلر؟ حضرت زکریانڭ هیچ بالالری بولدیمی؟ حضرت عیسی کمدن توغولدیلر؟ یهودیلر حضرت زکریانی نیمه اوچون شهید قیلدیلر؟ حضرت مریم قای ییرگه کیتدیلر؟ مصردن قایتمادیلرمی؟

۲۵) حضرت یحیی علیه السلام

یحیی علیه السلام یاش وقتلریدن تورات شریفنی آچوب بنی اسرائیلگه وعظ ونصیحتلر قیله باشلادیلر. سوڭره پیغمبرلك کیلوب، اوزلریدن ایلگاریگی اوتگان بنی اسرائیل پیغمبرلریگه اوخشاش ینه تورات ایله عمل قیلدیلر. عیسی علیه السلام پیغمبر بولوب (انجیل شریف) نازل بولغاندن سوڭ توراتنڭ حکمی بیکار بولوب، حضرت

یحیی انجیل نڭ حکمیگه یوردیلر. بوندن خبری بولماگان قدس شریف رئیسی، توراتنڭ حکمینی اعتبار قیلوب قرنداشینڭ قزینی آلمکچی بولدی هم نکاح قیلمك اوچون یحیی علیه السلامنی چاقردی. انجیل نڭ حکمی ایله قرنداشنڭ قزینی آلمك درست بولماگان اوچون یحیی علیه السلام نکاح قیلمك اوچون بارمادیلر. رئیس اچیغلاندی و یحیی علیه السلامنی اوشلاتوب کیلوب، اوزکوزی آلدیده بوغازلاتدی.

سؤاللر: حضرت یحیی‌گه پیغمبرلك کیلغانمی؟ قدس‌نڭ رئیسی حضرت یحیی‌نی نیمه اوچون بوغازلاتدی؟

۲٦) حضرت عیسی علیه السلام

عیسی علیه السلام اوتوز یاشگه یتکانلریده پیغمبرلك کیلدی، الله تعالی طرفیدن (انجیل) اسملی کتاب بیرلدی. حضرت عیسی خلقنی اوچ یل ایمانگه دعوت قیلدیلر، معجزه ایله اولوك تیرگوزدیلر، آنادن توغمه برنیچه کورلرنڭ کوزلرینی آچدیلر. قوروغده یورگاندیك سو اوستیده هم یوردیلر. قوملریدن باری اون ایکی کشی ایمان کیتوردی که، بولارنی (حواریون) دیب آتالور. باشقه‌لر ایماننی قبول قیلماسدن دائم اولدرمك قصدیده ایدیلر. شونڭ اوچون عیسی علیه السلام هر وقت حواریون ایله یاشرون صحبتلاشور ایدیلر. حضرت عیسی بر مجلسده حواریونگه قراب: (سزلردن براوڭز بوکون تاش آتماسدن ایلگاری منی تاشلار ونهایتده آز آقچه‌گه آلدانوب منی دشمنلرگه ساتور) دیدیلر. سوزلری درست چیقدی: حواریوندن (شمعون) اسملی بریسی تاش آتور وقتده یهودیلرگه باردی، آلاردن آقچه (پاره) آلوب حضرت عیسی نڭ یوداً تورگان ییرلرینی خبر قیلدی. شول وقت یهودیلر اول ذاتنی اولدرمك اوچون یوگورشدیلر. بولار کیلگونچه الله تعالی حضرت عیسی نی ادریس پیغمبرگه اوخشاش آسمان طرفیگه کوتاردی. یهودیلر عیسی علیه السلامنڭ تورگان ییرلریگه کیلدیلر، یاڭلشوب یودا شمعوننی عیسی علیه السلام گمان قیلوب آنی دار یاغاچیگه آسدیلر.

بوندن سوڭره حواریون حضرت عیسی نڭ وصیتلری ایله اطرافگه کیتوب، دین عیسی نی خلقغه بیلدرمك حرکتیده بولدیلر، لکن خلقنڭ کوڭلی کفر وضلالت ایله تولگان بولگانیدن آلار دینلرینی

جاری قیلالمادیلر. امّا اوچ یوز یلدن سوڭره (روما) پادشاهی (قسطنطین) دین عیسی نی خلققه رسم قیلدی وباشلاب اوزی بو دینگه کیردی. بوندن سوڭره دین عیسی تیزلك ایله اطرافگه یایرادی. کوب ملتلر بو دینی قبول قیلوب، بارچه لری (نصارا) (خریستیان) آتالدیلر. آز وقت ایچیده روما دولتی ایکیگه بولنگان ایدی، نصارا دینی هم ایکی مذهبگه آیرلدای. سوڭره بو مذهبلردن - بر بریگه موافق بولماگان - ینه بر نیچه مذهبلر ظهور قیلدی!

عیسی علیه السلامدن سوڭره انجیل شریف دیب بر نیچه تورلی کتابلر پیدا بولگان ایدی. نصارا الوغلری بو کتابلردن تورتینی معتبر کوردیلر. بو کتابلر هم تمام بر بریگه موافق ایماسدر. عن اصل الله تعالی طرفیدن نازل بولگان انجیل قولگه کیرماگاندر.

٢٧) عربستان قطعه سی وعربلر

عربستان؛ اوچ طرفی سو، یالغز برطرفی قوروغلققه توتاشکان بر ییردر. بو ییر «آسیا» قطعه سینڭ غرب طرفراغیده بولوب، «جزیرة العرب» دیب مشهوردر. جزیرة العرب ایسکی زمانلردن بیری عرب خلقینڭ وطنلری بولوب کیلگاندر. عربلر اوچ فرقه گه بولنورلر: بائده، عاربه ومستعربه. بولاردن عرب بائده حام بن حضرت نوحنڭ نسلندن، قالغان ایکی سی سامنڭ نسلندن درلر. عرب بائده؛ عربلرنڭ ایڭ بورونغیسی بولوب هرتورلی سببلر ایله نسللری قوروگاندر. هود علیه السلام پیغمبر بولگان عاد قومی، صالح علیه السلام پیغمبر بولگان ثمود قومی عرب بائده دن ایدیلر. عرب عاربه؛ اصل عربلردرکه جزیرة العربنڭ جنوب طرفیده، (یمن) ییرلریده شهر وآوللر بنا قیلوب، «بنی حمیار» اسملی بر الوغ حکومت قورگان ایدرلر. پایتختلری «سبا» و «صنعا» شهرلری ایدی. عرب مستعربه یاکه بنی اسماعیل؛ عبرانیلر ایله عرب عاربه نڭ قوشولماغیدن پیدا بولگان عربلردر.

ابراهیم علیه السلامنڭ حضرت اسحاق وحضرت اسماعیل اسملی ایکیی اوغللری بار ایدی. حضرت اسحاقنڭ بالالرینی «بنی اسرائیل»، حضرت اسماعیلنڭ بالالرینی «بنی اسماعیل» دییلدی. اوتگان پیغمبرلرنڭ اکثرلری بنی اسرائیلدن ظهور قیلغان ایدیلر.

فقط سوڭره‌لری بنی اسرائیل‌نڭ اخلاقی بوزولدی والله تعالی‌نڭ بو یروغیدن تاشقاری اشلر قیلوب، حمایه‌سیدن محروم بولدیلر.

وقتیکه حضرت اسماعیل مکهٔ مکرمه‌ده یه‌مندن کیلگان وعرب عاربه‌دن بولگان جرهمیلردن قز آلوب اویلاندیلر. حضرت ابراهیم‌نڭ دعالری ایله الله تعالی حضرت اسماعیلدن بر الوغ قوم ظهور قیلماغینی بشارت بیرگان ایدی. حضرت اسماعیلنڭ کوب بالالری بولوب، کعبه‌نڭ اطرافیگه تارقادی وعرب مستعربه[1] آتالدی. عرب مستعربه ایچیدن بنی عدنان قبیله‌سی، عدنانیلر ایچیده بنی مضر، مضریلر ایچیده قریش قبیله‌سی معتبر وشرافتلی ایدی وقریش قبیله‌سی ایچیده «بنی هاشم» اروغی همه‌سیدن افضل ایدی. جناب حق بتون انسانلرگه توغری یولنی کورسانمک اوچون عیسی علیه السلامدن آلتی یوز یل سوڭره پیغمبرلك احسان قیلوب یوبارگان پیغمبرمز محمد مصطفی (صلی الله علیه وسلم) حضرتلری هاشم اروغیدن قریش قبیله‌سینڭ رئیسی بولغان عبدالمطلبنڭ نبیره‌سی وعبدالله‌نڭ اوغلیدرلر.

۲۸) عربلرنڭ ایسکی عادتلری

دین اسلامنڭ ظهوریدن ایلگاری عربلر برنیچه قبیله‌لرگه بولنوب بدوی حالده تیرکلك قیلمکده ایدیلر. قبیله‌لر آراسیده دوستلك بولماسدن دائم بری ایکنچیسی ایله محاربه قیلور ایدی. عهدگه وفا قیلمك، مسافرنی حرمت قیلمك، غسل قیلمك، ترناق آلمك، ختنه قیلمك، مویلب آلمك، مسواك توتمك وقرنداش توغقانگه یاردم قیلمك کبی ماقتاولی صفتلری: شراب ایچمك، زنا قیلمك وقز بالا توغوشدن عارلنمك وتوغقاندن سوڭ ایرگه بیرشدن اویالوب، قز بالالرنی تیرك حالنچه قومگه کومك کبی یامان عادتلری هم بار ایدی. عربلر اوّلده حضرت ابراهیم واسماعیل علیهما السلامنڭ شریعتلری ایله عمل قیلسه‌لر هم، سوڭره اعتقادلری بوزولوب یاغاچ، تاش وکیساکلردن یاسالگان بتلرگه تاپنور ایدیلر.

جهالت سببیدن تورلی تورلی قبیله‌لرگه بولنوب معیشت قیلگان عربلر بر اتفاقغه کیلوب، قوتلی بر امت، زور بر حکومت بولماغی اسلام دینی‌نڭ حقلغی ومحمد علیه السلامنڭ تالمی، چارچامی قیلغان دعوت وحرکتلری ایله وجودگه کیلدی.

سوڭی

---

۱) عرب مستعربه دیب ایتاونڭ معنیسی؛ اصل عرب بولماسدن سوڭره عربلشکانلری ایچوندر.